

- Legalább húszezret. Sokat láttam én már. Engem semmi se lep meg.
- Hívják sürgősen is?
- Főképp a szülészeti klinikára, mikor a születendő gyereket törvényesíteni akarják. De sokszor későn érkezem. A gyermek közben megszületik.
- Volt-e eset, mikor a vőlegény vagy a menyasszony az utolsó pillanatban meggondolta magát?
- Egyszer. A vőlegény kijelentette, hogy csak a kényszernek enged. Ezt természetesen nem is adtam össze.
- Sok a válás?
- Rengeteg. A kommünben kötött házasságok kilencvenöt százalékát fölbontották. A forradalmi gyorstalpaló házasság nem vált be ...
- Kopognak. Ismét új pár, a tizennegyedik. A tanúk kürtőkalapot viselnek.
- Gyorsan előrejön a menyasszony, vidáman, a vőlegény utána, sápadtan, lassan, szomorúan.
- Két és fél perc múlva ők is készen lesznek. Nagyüzem ...

1930. augusztus 9., szombat, 4. old.

Krisztina, vasárnap, búcsú

Pillanatképek

Történészek, lélekbúvárok megállapították, hogy a nép – műveltségben, szokásokban, viseletben – mindig egy századdal kullog a vezetőik után. Ez az igazság forog fejünkben, mikor a krisztinavárosi búcsú bódéi, sátrai között járkalunk, s figyeljük a tömeget. Rádiós, repülőgépes korunkban a népmulatság körülbelül olyan, mint a tizenkilencedik század-

ban, s az első kerület, mely boltjaiban a legújabb árucikkeknek ver hírt, egyszerre faluvá változik.

•

Maga a bájos, finom templomocska (melyben annak idején a legnagyobb magyar esküdtött örök hűséget hitvesének) szintén falusi hangulatokat idéz. Miután a piaci bódékat és deszkapalánkokat elvitték mellőle, jobban érvényesül, uralkodik a Krisztina téren. Kis park veszi körül, kedves gyepágyságok szegélyezik. Budapest szívében egy idilli szeglet.

•

Kora reggeltől kezdve zajong a búcsú. Előbb csak tutul és dönög, de később a zaj erősödik, délben már megszólalnak a gyermekek sípjai, trombitái, dobjai, estefelé pedig eléri a lárma a tetőpontját, állandó zivajjjá válik, melyet a vásárosok kiáltása, a legények kurjongatása, a cselédleányok kacarászása, sikolya színez, cifrán és rikoltóan. Pisztolyok durrognak, játékpuskák riasztó lövése hallik, mintha egy fia-háború volna. (Még mindig a múlt század divatja szerint, gáztámadás, gázmaszk nélkül.) A repülőflottát csak a piros, kék, sárga léggömbök képviselik, melyek csöndesen ringanak a levegőben, s óriási riadalmat kelt, amint egyik elszabadul, és fölfelé nyilall a hideg, augusztusi égbolton, a szélvihar szárnyán, ezüstlő cérnájával.

•

A leányok széles szoknyákban sétafikálnak, koszorúba kötött hajjal. A legények árvalányhajás süveget viselnek, papírsipkát, mely a fejük búbján táncol, s átmérője legfőleg tíz centiméter. Gyermekek papírtrombitát fújnak, rágják a mézeskalács-olvasó piros, sárga szemeit, az olcsó, ragacsos cukrot, mely a fogukhoz tapad, vagy a felhőcukrot, mely olyan, mint a vatta pihéje.

•

Az újdonság a Szent Imre pohár, a Szent Imre bögre. Egyébként a vásár az ősi ötleteivel hat. Kis tank, elefánt, posztómacskó, búsuló juhász, Piroska és a farkas, gipszből, törökméz, négerbaba (Josephine Baker csak ötven fillér), tojásos perec, melyből ingyen lehet harapni egyet (egyébként darabja tíz fillér), jegygyűrű (húszt fillér), jerikói rózsza, mely „mindenre jó”, potom

áron, kereplő, nyakba való gyöngy (hatvan fillér), tréfás főzőkanalak, kacagató, elmés fölírásokkal, papírkígyó, melyet „hűtlen kígyó”-nak neveznek, lenszőke, aranykoronás, rózsá-piros arcú hajásbaba (hetven fillér). Ezt is sokallják a vevők. Egy anya alkuszik. Csúnya a ruhája, adja ötven fillérért. A vásáros önérzetesen felel: „Ötvenért nincs babám”. A legdrágább áru nyolcvan fillér.

A közvitézek mustrálgatják a leányokat. Itt járnak-kelnek a koronaőrök is, a dali, szép, magas legények, akiket a Krisztinában igenes-eknek neveznek (egyenesek). Farkaskutya izgatottan, a fülét hegyezve vigyáz a pokoli zsvájban. Gyerekek bőgnek. Egy kisleány ordít, mert máris eltört a babája feje. Nyiszlett, ötvenéves koldus rimánkodik alamizsnáért, szóról-szóra így: „Szegény, árva, nyomorék: ide nézzenek, ilyen csontokon járunk”. (Többes számban, mint a fejedelmek.) Detektívek keringenek a sátrak között. Legalább húsz lépésről fölismerhetők. Fülöncsípnek egy árust, aki tilalmas portékát ad el. Az árus sopánkodik: „Még a húsz filléres papírsipka se kel.” Kisleány elcsen egy játékmozdonyt. Senki se veszi észre. Boldogan szorongatja. Viszi haza. Éjszaka azonban a mozdony óriásivá fog nőni képzeletében – mint a bűne – s azt fogja róla álmodni, hogy elgázolja.

•

A visongó láрма egyszerre elül. Mentőautó száguld, túlköl. Mi történt? Valaki a szomszédos ház harmadik emeletéről levetette magát, és szörnyet halt. Egy pillanatra fölocsúdnak a búcsúsok. Újra a jelenben vannak, a huszadik században. De aztán tovább zsi bong a búcsú álmélete ...

1930. augusztus 12., kedd, 9. old.